

Рецензія
кандидата економічних наук, доцента
Бучнєва Максима Михайловича
на дисертаційну роботу
Снопенка Михайла Георгійовича
на тему «Інструментарій удосконалення системи управлінського впливу на
підприємствах», подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 Менеджмент

Актуальність теми наукового дослідження. Функціонування підприємств у сучасних умовах відбувається в середовищі високої невизначеності, воєнної та економічної турбулентності, цифрової трансформації, кадрових втрат, логістичних обмежень і зростання складності організаційних процесів. За таких обставин результативність управління дедалі більше залежить не лише від якості прийнятих управлінських рішень, а й від здатності підприємства забезпечити їх своєчасне доведення до виконавців, узгоджену реалізацію, контроль, оцінювання результатів і подальше коригування.

У практиці управління підприємствами часто спостерігається ситуація, коли управлінські рішення формально прийняті, однак очікуваний організаційний результат не досягається через втрату змісту управлінського імпульсу, недостатню координацію дій, розриви у комунікаціях, слабкість зворотного зв'язку або несвоєчасну корекцію. Це актуалізує необхідність дослідження системи управлінського впливу, що забезпечує керований і відтворюваний перехід від управлінського імпульсу до практичної дії та результату.

Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць з проблематики управління, менеджменту, організаційної ефективності, стратегічного розвитку та цифрової трансформації підприємств, питання діагностики працездатності механізму функціонування системи управлінського впливу та розроблення інструментарію її удосконалення потребують подальшого наукового опрацювання. Саме тому тема дисертаційної роботи Снопенка М. Г. є актуальною, своєчасною та такою, що має істотне теоретичне і практичне значення для розвитку сучасного менеджменту.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану наукових досліджень Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Київ). При виконанні теми ДН-01-26 «Формування політик сталого економічного розвитку для повоєнного відновлення територіальних громад в умовах цифрової трансформації економіки» (номер державної реєстрації № 0126U001307, 2026-2028 рр.) за участю автора сформовано теоретичні засади дослідження СУВ на підприємствах та організаціях.

При виконанні теми «Оцінка та розвиток економічного потенціалу Закарпатської області: проблеми, можливості та стратегічні напрями розвитку» (номер державної реєстрації 0124U003892, 2024–2025 рр.) автором обґрунтовано підхід до визначення, систематизації та врахування чинників, що впливають на працездатність механізму функціонування СУВ на підприємствах.

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

Результати аналізу дисертаційної роботи дозволяють стверджувати, що дослідження визначеної дисертантом проблеми є системним, цілісним і комплексним.

У роботі уточнено зміст системи управлінського впливу як впорядкованої конфігурації суб'єктів, об'єктів, інструментів, процедур і каналів зворотного зв'язку, що забезпечують керований та відтворюваний перехід від управлінського імпульсу до практичної реалізації й оцінювання результату (с.42-62). Таке трактування дозволяє розглядати управлінський вплив не як сукупність окремих рішень або дій, а як системно організований процес, у межах якого важливого значення набувають управлінська конверсія, відтворюваність управлінського впливу та завершеність управлінського циклу.

Важливим науковим результатом є розкриття механізму функціонування системи управлінського впливу у структурно-компонентному та процесному вимірах. Автором показано, що результативність управлінського впливу залежить від працездатності ланок, через які проходить управлінський імпульс, а також від стану інституційно-рольової, виконавчо-процедурної, інформаційно-аналітичної та коригувально-відтворювальної складових (с.62-82). Такий підхід дозволив поглибити пояснення причин втрат управлінської конверсії, розривів у зворотному зв'язку та зниження відтворюваності управлінського впливу.

Автором удосконалено діагностичну модель системи управлінського впливу на підприємствах, орієнтовану на визначення працездатності механізму її функціонування (с.84-106). Модель побудовано на основі структуровано-процесної матриці, що поєднує ланки проходження управлінського імпульсу з компонентами забезпечення їх працездатності, передбачає використання сукупності діагностичних показників, урахування дисбалансу між ланками та тиску внутрішніх, зовнішніх, суб'єктно-поведінкових й інформаційно-цифрових чинників.

Безумовним науковим здобутком є сформований автором інструментарій удосконалення системи управлінського впливу на підприємствах (с.167-188). У роботі обґрунтовано перехід від результатів діагностики до вибору підходів, рівнів і типів інструментів удосконалення, запропоновано дворівневу організацію інструментарію та визначено його функціонально-організаційні типи: нормативно-регламентні, рольово-відповідальні, процедурно-координаційні, комунікаційно-каналні, інформаційно-аналітичні та контрольні-коригувальні інструменти.

У дисертаційному дослідженні також удосконалено методичний підхід до впровадження інструментарію удосконалення системи управлінського впливу (с.188-209). Автором визначено принципи, організаційні умови, способи та етапи впровадження інструментарію, розкрито логіку оцінювання результатів, корекції та інституціоналізації результативних рішень. Це дозволяє розглядати удосконалення системи управлінського впливу не як разову управлінську дію, а як послідовний діагностично-обґрунтований процес.

Також у роботі отримали подальший розвиток засади діагностики системи управлінського впливу на підприємствах (с.84-106). Автором уточнено мету, завдання, об'єкт і предмет діагностики, вимоги до її процедури та результатів, склад користувачів діагностичної інформації, напрями її використання, інструментальне забезпечення, базові припущення та методологічні обмеження. Це створило підґрунтя для розроблення діагностичної моделі та практичного використання її результатів у процесі добору інструментарію удосконалення системи управлінського впливу.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, опублікованих працях.

Викладені положення засвідчують належний рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, представлених у дисертаційній роботі Снопенка М. Г. Одержані результати відзначаються логічною послідовністю, внутрішньою узгодженістю та чіткою орієнтацією на реалізацію мети дослідження. Запропоновану наукову новизну доцільно вважати доведеною й достатньо аргументованою.

Методологічною основою роботи є сукупність способів і принципів наукового пізнання, загальних та спеціальних методів і прийомів. Теоретичною основою дослідження послуговували положення сучасної теорії менеджменту, організаційного розвитку, управлінських систем, управлінської результативності, діагностики управлінських процесів та інструментального забезпечення управління.

Результати дисертаційного дослідження оприлюднювалися на науково-практичних конференціях. Основні положення роботи відображено в одинадцяти наукових працях автора. Практичне значення результатів підтверджено їх використанням у діяльності підприємств та організацій, що засвідчено відповідними довідками про впровадження.

Значення для науки і практики отриманих результатів.

Обґрунтовані у дисертаційній роботі Снопенка М. Г. положення дозволяють розв'язувати актуальне науково-практичне завдання з розвитку теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій щодо інструментарію удосконалення системи управлінського впливу на підприємствах.

Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у можливості використання запропонованої діагностичної моделі, підходів до добору інструментарію, функціонально-організаційної типології інструментів, а

також рекомендацій щодо їх упровадження, оцінювання, корекції та організаційного закріплення. Результати дисертаційної роботи використано у практичній діяльності ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ», ТОВ «Френдлі Вінд Технолоджі», ПРАТ «ВІТРЯНИЙ ПАРК ОЧАКІВСЬКИЙ», ТОВ НВП «Пірена», ТОВ «Дніпровський завод металоконструкцій», управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання Донецької обласної державної адміністрації, Регіонального офісу «U-LEAD з Європою» у Луганській області.

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Зміст роботи є логічним, послідовним і завершеним, наукові положення та висновки – обґрунтованими і достовірними. У вступі до роботи визначено мету, завдання, предмет, об'єкт, конкретизовано методологічний апарат дослідження, що узгоджується зі структурою та висновками роботи. Висновки є вмотивованими, ґрунтуються на результатах, викладених у трьох розділах дисертаційної роботи, і підтверджують досягнення поставленої мети дослідження.

Дисертація Снопенка М. Г. є завершеною самостійною науковою працею.

Відсутність порушень принципів академічної доброчесності.

Аналіз змісту дисертаційної роботи, наукових публікацій автора та наявного довідкового апарату не дає підстав вважати, що під час виконання дослідження були допущені порушення принципів академічної доброчесності. У процесі використання ідей, підходів, наукових методів і результатів досліджень інших учених, а також при залученні інформаційних, статистичних та аналітичних матеріалів автором коректно здійснено посилання на відповідні джерела, що відображено у списку використаних джерел.

У наукових публікаціях, виконаних у співавторстві, чітко окреслено особистий внесок здобувача, а в тексті дисертації використано власні наукові положення, висновки та пропозиції автора. Ознак порушення академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи здобутки дисертанта, доцільно висловити окремі зауваження і побажання:

1. Механізм функціонування системи управлінського впливу розкрито через процесні ланки та компонентні складові. Запропонована структура є логічною та створює основу для діагностики працездатності механізму. Водночас у роботі недостатньо уваги приділено емпіричному підтвердженню універсальності запропонованої структури механізму функціонування системи управлінського впливу для підприємств різних галузей та масштабів діяльності.

2. У роботі інформаційно-цифрові чинники виділено як окрему групу чинників системи управлінського впливу. Водночас у функціонально-організаційній типології інструментів не передбачено окремого типу цифрових

інструментів. Доцільно було б пояснити, чому цифрові рішення розподілено між комунікаційно-каналними, інформаційно-аналітичними, процедурно-координаційними та контрольнo-коригувальними інструментами, а не виділено в окрему групу.

3. У підрозділі 3.3 запропоновано послідовне, паралельне впровадження та поетапне нарощування інструментарію. Зміст і загальну доцільність таких способів розкрито достатньо повно, однак критерії вибору конкретного способу для певного підприємства залишаються переважно описовими. Практичну цінність роботи посилює б чіткіше визначення умов, за яких кожен зі способів впровадження має переваги або обмеження.

4. Організаційні умови реалізованості інструментарію охоплюють ресурсно-технологічні, процедурно-координаційні, інформаційно-аналітичні, компетентнісно-комунікаційні, суб'єктно-рольові та контрольнo-коригувальні умови. Водночас готовність персоналу до організаційних змін, можливий опір новим управлінським практикам і способи його подолання розкрито переважно опосередковано. Доцільним було б більш виразно показати роль цих аспектів у забезпеченні фактичної реалізованості запропонованого інструментарію.

5. Назва дисертаційної роботи охоплює розроблення та впровадження інструментарію, тоді як у третьому розділі значну увагу приділено проектним конфігураціям, етапам, способам і рекомендаціям щодо його впровадження. У зв'язку з цим доцільно було б чіткіше окреслити межі фактичного впровадження запропонованих інструментів у діяльність досліджуваних підприємств і відмежувати первинне використання окремих положень від підтвердження стійкого функціонального результату та відтворюваності управлінського впливу.

6. Було б доцільно розширити апробацію запропонованого інструментарію на підприємства інших галузей економіки, що дозволило б більш повно підтвердити універсальність отриманих результатів та можливості їх масштабування.

Незважаючи на наявність дискусійних положень, вони не знижують загального позитивного враження від роботи.

Повнота викладення матеріалу дисертації в наукових публікаціях.

Основні результати дослідження опубліковано в 11 наукових працях, серед яких 6 статей – у наукових фахових виданнях України, 5 публікацій – у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг наукових публікацій становить 7,45 друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 5,66 друк. арк. Аналіз наукових робіт здобувача свідчить, що представлені публікації повною мірою відображають основні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження.

Висновок про відповідність кваліфікаційної наукової праці чинним вимогам.

Дисертація Снопенка М. Г. є актуальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке має теоретичне і практичне значення. Результати дисертаційного дослідження засвідчили успішність вирішення поставлених завдань, основні положення дисертації мають наукову новизну і пройшли достатню апробацію. Зміст роботи повністю відповідає спеціальності 073 – Менеджмент.

Викладене вище дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Снопенка Михайла Георгійовича на тему «Інструментарій удосконалення системи управлінського впливу на підприємствах» відповідає вимогам пунктів пп. 6, 7 та 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та основними положеннями «Вимог до оформлення дисертації» (затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40), а її автор Снопенко Михайло Георгійович заслуговує на присудження за результатами публічного захисту ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Рецензент,
кандидат економічних наук, доцент
кафедри публічного управління,
менеджменту та маркетингу
Східноукраїнського національного
університету ім. В. Даля
Міністерства освіти і науки України
(м. Київ)

Максим БУЧНЕВ

ЗАСВІДЧУЮ:
Начальник відділу кадрів

Ольга КУРТОВА